

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER K.D. USHYNsky"
MOLDOVA STATE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW
VILNIUS UNIVERSITY
JOHNS HOPKINS UNIVERSITY
ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA
CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY
VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY**

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works
International Scientific and Practical Internet Conference

May 16, 2025

Odesa – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 року

Одеса – 2025

UDK 001+159.9 (063)
ВБК 72+88.4

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ КОЛЕКТИВНОЇ ТРАВМИ НА ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ СУСПІЛЬСТВА ПІСЛЯ КРИЗИ	
Костецька Л., Лазоренко Т. М.	102
ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОСТІ	
Цевух Ю. О., Цевух Л. Б.	105
СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПСИХОПАТІЮ ТА ПРИЧИНИ ЇЇ ВИНИКНЕННЯ	
Мельничук І. В., Тодорова Л. О.	108
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ ТА РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ	
Шадт Д.О., Симоненко С.М.	111
PECULIARITIES OF PERFECTIONISM AND TENDENCIES TOWARD SELF-HARM	
Taraniuk A.M., Kondratieva I.P.	115
METHODS OF PSYCHOLOGICAL ASSESSMENT AND DIAGNOSIS OF EMOTIONAL STATE	
Fastykovska A.S.	118
THE RELATIONSHIP BETWEEN GENDER IDENTITY AND LIFE SATISFACTION IN YOUNG WOMEN	
Glavan A., Bondarenco O.	121
THE PSYCHOLOGICAL ESSENCE OF A PERSON'S ATTITUDE TOWARD SUCCESS	
Bykova S.V.	124
ПРОЯВ АДАПТИВНИХ ТА ДЕЗАДАПТИВНИХ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ У ОСІБ З РІЗНИМ РІВНЕМ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ	
Поспелова І.Д., Канюка О.Є.....	126
ПРОЯВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У ЖІНОК В УМОВАХ ВІЙНИ	
Денисенко А.О., Шувалова О.І.....	130
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ	
Рошиор К.О., Розіна І.В.....	134
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТРИВОЖНОСТІ У СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ	
Шимбарьов В.Р., Розіна І.В.....	140

Висновок. Колективна травма це складний і багаторівневий феномен, котрий має глибокий вплив на психологічний стан суспільства. Вона змінює індивідуальні життєві стратегії та формує нові моделі соціальної взаємодії, ідентичності та культурної пам'яті. Пролонгований характер психологічного впливу колективної, котрий має своє проявлення безпосередньо як у переживаннях окремого індивіда, так і у наративах, символічних практиках, та у суспільних реакціях переданих від покоління до покоління. Саме осмисленість суспільства, його здатність до інтеграції та трансформації травматичних подій в історичний чи культурний контекст, без їх витіснення та відмові бути у стані жертви, впливає на формування посткризового досвіду.

Психолог у цьому процесі відіграє ключову роль, надаючи не лише індивідуальну чи групову допомогу, а й приймаючи участь під час формування безпечного середовища для осмислення травматичного досвіду у колективному форматі.

Підсумовуючи, варто зазначити, що подолання наслідків колективної травми є комплексним процесом потребуючим участі, як широкого кола фахівців, так і держави та громадянського суспільства. Тільки критичним переосмисленням, створенням конструктивних форм пам'яті та спільного пережитого зусилля можливе формування відповідального, стійкого та зрілого посткризового суспільства.

Література:

1. Горностай П.П., «Колективна травма як складна соціальна ситуація: системно-понятійний аналіз», «Психологія груп та міжособових відносин» Наукові студії із соціальної та політичної психології Вип. 48, 2021, с. 100 -111
2. Горностай П.П., «Психологія колективних травм: монографія / Павло Горностай»; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2023. – 336 с.
3. Фролова Н.В., «Феномен колективної травми в контексті сучасного українського досвіду її проживання»/«Collective trauma phenomenon in the context of the present day ukrainian going-throuhg – it experience», Габітус, Випуск 46, 2023, с. 199 -203

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОСТІ

Цевух Ю. О., Цевух Л. Б.

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Одеський національний медичний університет

В умовах турбулентних змін оточуючого середовища, зростає навантаження на психіку людини і адаптаційні механізми не завжди здатні швидко відреагувати, оскільки чинників дестабілізації буває занадто багато. Як наслідок, зростає кількість людей, потребуючих психологічної або медичної психіатричної допомоги. Хоча психічне здоров'я є одним з основних прав людини, воно все більше піддається натиску з боку проблем сучасного світу.

Питаннями підтримки ментального здоров'я у світі займаються: Всесвітня організація з охорони здоров'я (ВООЗ), Генеральна Асамблея ООН, національні агенції з питань психічного здоров'я. В Україні основні питання психічного здоров'я регулюються законодавчо, надається підтримка через відповідні центри та громадські організації. Серед вітчизняних вчених можна назвати наступних: Івкін В. Карамушка, Л., Креденцер, О., Карамушка Л. М, Кремень В. Г, Куліш Т.

І., Лагодзінська, В., Панок В. Г., Предко В, Предко Д., Терещенко, К., Титаренко Т. М.

Важливо окреслити низку чинників, які суттєво впливають на зростання психічних проблем у суспільстві: соціально-економічні (безробіття, бідність, економічні кризи); політичні суперечності (переслідування за поглядами, терористичні атаки, війни); епідеміологічні (пандемії і вимушені обмеження соціальних контактів); стихійні явища (землетруси, повені); екологічні катастрофи, тощо.

Поширеність психічних захворювань в усьому світі зростає. За оцінками Національного інституту ментального здоров'я, в Сполучених Штатах Америки 23,1% дорослого населення живе з психічними розладами (59,3 мільйона у 2022 році). За оцінками ВООЗ, у регіоні Східного Середземномор'я більше 14% людей мають розлади психічного здоров'я. Дослідження Європейського Союзу, проведене у 2023р., продемонструвало, що протягом останнього року 46% респондентів стикалися з емоційними або психосоціальними проблемами, такими як почуття депресії або тривоги. Більшість респондентів відповіли, що останні світові події вплинули на їхнє психічне здоров'я. При цьому, 54% респондентів із проблемами психічного здоров'я не звертались за допомогою до фахівця. [1; 2; 3]

Відзначаючи Всесвітній день психічного здоров'я у 2023 році, у ВООЗ повідомили, що більше 1 мільярда людей у світі живуть із психічними, неврологічними розладами та розладами, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин. Також дослідники у ВООЗ виділили основні поведінкові чинники, що спричиняють шкоду здоров'ю населення, при цьому, вони залежать від самих людей, а отже, на них можна впливати. Серед них: вживання тютюну, недостатня фізична активність, шкідливе вживання алкоголю, нездорове харчування. Дані чинники безпосередньо впливають на низку неінфекційних захворювань (НІЗ), до якої відносяться серцево-судинні захворювання, діабет та інші. У 2021 році від НІЗ померли 75% людей (43 млн.), що не було пов'язано з пандемією у всьому світі. [2; 4]

Спираючись на визначення психічного здоров'я Всесвітньою організацією з охорони здоров'я як «стан психічного благополуччя, який дозволяє людям справлятися зі стресами життя, реалізувати свої здібності, добре навчатися та потім працювати, а також робити внесок у суспільство», додамо, що воно безпосередньо впливає на якість життя людей, їх здатність до ефективної комунікації у суспільстві. У той же час, психічне здоров'я нації має направлений вектор на добробут, соціально-економічний розвиток, демографічну ситуацію. Відмітимо і безпекові наслідки підриву психічного здоров'я людей: може знижуватись суспільна стабільність, зростати рівень злочинності та суїцидів. Зазначимо, що раніше у визначенні ВООЗ також фігурувала «відсутність психічних розладів». На наш погляд, усі вищезазначені аспекти є важливими у рівній мірі для розуміння даного предмету дослідження. [5]

За таких умов, необхідними засобами підтримки і покращення психічного здоров'я нації виступають дії з боку держави. Перш за все, це доступність психологічної та медичної (психіатричної) допомоги, що реалізується через наявність кваліфікованих психологів-консультантів, психотерапевтів, медичних закладів, центрів допомоги, гарячих ліній, інноваційних рішень. По-друге, це

державне регулювання і контроль. Зазначимо, що з боку Уряду нашої держави робиться багато дій з метою покращення психічного здоров'я нації. Міністерство охорони здоров'я України впровадило послуги з охорони психічного здоров'я населення за напрямом «Психологічна та психіатрична допомога», які можна отримати безкоштовно на базі Програми медичних гарантій. Психологічна та психіатрична допомога є безоплатною за наявності відповідного контракту з НСЗУ. Для осіб, які потребують психологічної допомоги створені гарячі лінії та служби підтримки в Україні. Серед них, можна назвати: Лінію Національної психологічної асоціації, Лінію емоційної підтримки Міжнародної організації з міграції, Mental Help (онлайн-платформа, що створена в рамках проєкту USAID «Розбудова стійкої системи громадського здоров'я», який виконує організація «Пакт») та інші. Окремо для допомоги і комплексної соціально-психологічної підтримки ВПО функціонують наступні сервіси: Центри допомоги врятованим, Project HOPE у м. Львів, БФ «Право на захист», офіси якого діють у містах: Київ, Харків, Дніпро, Одеса, Львів та інших. Перевагою таких служб є те, що вони надають консультації на безоплатній основі, їх фахівці мають спеціальну підготовку та діють виключно на основі затверджених методик і стандартів. [6; 7]

У приватному секторі надаються психологічні послуги фахівців, які мають відповідну освіту і пройшли додаткові курси навчання, підвищивши рівень своєї кваліфікації. За останні три роки люди частіше стали звертатися до психологів та психотерапевтів за консультаціями. Незважаючи на те, що більшість фахівців працюють в межах закону, існують і люди, які називають себе «психологами», не маючи відповідної освіти. Для боротьби з таким шахрайством було введено низку заходів з боку держави. Розпорядженням Кабінету міністрів України від 21.06.2024р. вже проведено аналіз національного законодавства. Розроблено і затверджено професійні стандарти надання послуг у сфері психічного здоров'я, що стосуються таких професій як: лікар-психіатр, лікар- психотерапевт, клінічний психотерапевт, психолог та ін. У січні цього року прийнято Закон «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні». [8; 9]

З огляду на вищезазначене, нині психічне здоров'я є невід'ємною частиною благополуччя усього суспільства, а, отже, і критичною проблемою для нації, оскільки глобальний тягар проблем сучасності є величезним. Питання психічного здоров'я людей будь-якої країни стають дуже актуальними і потребують вирішення на рівні держави та на міжнаціональному рівні. У той же час, психічне здоров'я має внутрішню цінність для кожної особистості. Саме тому, в суспільстві мають панувати принципи покращення психічного благополуччя протягом усього життя. Для їх реалізації необхідно інформувати людей про можливість отримання психологічної підтримки тим, хто їх потребує. Як демонструє досвід та практика індивідуального приватного консультування, впровадження програм психосоціальної підтримки, вчасне звернення по допомогу знижує психоемоційне навантаження, сприяє упередженню виникнення психічних розладів, зменшує ризик суїцидів, тощо. У зв'язку з вищезазначеним, подальші дослідження варто сфокусувати на аналізі шляхів зміцнення психічного здоров'я, а саме: державної підтримки, регулювання ринку приватних психологічних послуг та застосовуванні науково-обґрунтованих методів.

Література:

1. National Institute of Mental Health. URL: <https://www.nimh.nih.gov/health/statistics/mental-illness> (дата звернення 8.05.2025)
2. World Mental Health Day 2023: mental health is a basic human right/ Eastern Mediterranean Region. URL: <https://www.emro.who.int/media/news/world-mental-health-day-2023-mental-health-is-a-basic-human-right.html> (дата звернення 8.05.2025)
3. Mental Health. European Union. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3032> (дата звернення 8.05.2025)
4. Noncommunicable diseases (NCDs) *World Health Organization*. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases> (дата звернення 11.05.2025)
5. Mental Health. World Health Organization. URL: https://www.who.int/health-topics/mental-health#tab=tab_1 (дата звернення 11.05.2025)
6. Безоплатна психологічна та психіатрична допомога в Програмі медичних гарантій. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/bezoplatna-psykholohichna-ta-psykhiatrychna-dopomoha-v-prohrami-medychnykh-harantii> (дата звернення 13.05.2025)
7. Контакти психологічної підтримки: для цивільних, для ветеранів, для дітей і підлітків, для ВПО і постраждалих від війни. *Міністерство охорони здоров'я України*. URL: <https://moz.gov.ua/uk/kontakti-psiologichnoyi-pidtrimki-dlya-civilnih-dlya-veteraniv-dlya-ditej-i-pidlitkiv-dlya-vpo-i-postrazhdalih-vid-vijni> (дата звернення 8.05.2025)
8. План заходів на 2024-2026 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 р.: Розпорядження від 21 червня 2024 р. № 572-р. *Урядовий портал*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/572-2024-%D1%80#Text> (дата звернення 11.05.2025)
9. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні: Закон України від 15.01.2025 р. № 4223-IX (введення в дію відбудеться 07.02.2026р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20#Text> (дата звернення 13.5.2025)

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПСИХОПАТІЮ ТА ПРИЧИНИ ЇЇ ВИНИКНЕННЯ

Мельничук І. В., Тодорова Л. О.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Вивчення психопатії як розладу особистості є актуальним питанням у сучасній психологічній науці.

На сьогодні, термін «психопатія» вважається застарілим та на заміну йому використовується термін «розлади особистості», які класифікуються за індивідуальними симптоматичними розладами поведінки [10]. Разом з тим, термін «психопатія» все ж присутній в загальному використанні.

Разом з тим, психопатія, як складний та небезпечний психічний розлад, досі є недостатньо вивченим у теоретичному та практичному аспектах, тому ця тема є актуальною та потребує сучасних додаткових досліджень.

Слід зазначити, що загальна світова поширеність розладів особистості становить приблизно 9-16% усього населення [1]. За дослідженнями 2023 року в Україні близько 30% людей мають один з психічних розладів протягом життя, а діагностують лише один з 50-ти випадків психічних розладів [6, 11].